Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערן
אונד דער פרענומעראציאָנס-טערמין
בעגינט מיט דעם עמפפאנגע דעס
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולוואר נומ׳ 29,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל: וואָכענטליך
מאָנטאג, מיטטוואָך אונד פרייטאג
אונד קאָסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. קר. ע. וו.
פיערטעליעהר-2 גולד. 50 קר. ע. וו.

פיר׳ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעליעה׳ 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

Nr. 47. פינפצעהנטער יאהרגאנג — פעסט, מיטטוואָך יא ניסן ה׳תרמ״ג. — Pest, den 18 April 1883.

איינע לינקע שקאנדאל-געשיכטע
אים אונגארישען רייכסטאגע.

אין דער פֿאָרגעסטריגען זיטצונג דעס אונגארישען רייכסטאגעס ערגאב זיך איין פֿאָר-פֿאלל, וויא ער אין דער געשיכטע דעס רייכסטאגעס נאָך ניע פֿאָרגעקאָממען. צום שלוסע דער זיטצונג ריכטעטע נעמליך דער לינקע דעפוטירטע, דער אדוואָקאט געזא פֿיזעשערי, איינע אינטערפעללאציאָן אן דען מיניסטער-פרעזידענטען, אין וועלכער ער זיך פֿאָר אללעם דאריבער בעשווערטע, דאס זיך אללער וועלט דיעבע אין פעסט אויפהאלטען, אונד דאס זיא בייא דער היעזיגען פאָליצייא נאָך שוטץ פינדען. דאנן פֿראגטע ער: „האט דער הערר מיניסטער קעננטניס דאפֿאָן, דאס דיא גראצער פאָליצייא איינען קאָממיססער היערהער געזענדעט האט, אום היער דאס נעסט איינער גראָסען דיעבסבאנדע אויספֿינדיג צו מאכען אונד דאס אין דעם פערצייכניססע דער נאמען דער דיעבע, וועלכע דער גראצער קאָממיססער בייא זיך האטטע, אויך דער נאמע איינעס אונגארישען רייכסטאגס-דעפוטירטען פֿאָרקאָממט? — געדענקט נון דער מיניסטער היעריבער קעננטניס זיך צו פֿערשאפֿפֿען, אונד עטוואס צו טהון, אום דיא עהרע דעס רייכסטאגעס, אָדער דיא עהרע יענעס דעפוטירטען, וויעדער הערצושטעללען?"

דיעזע אינטערפעללאציאָן ערדענגטע אונגעהייערעס אויפזעהען; אללעס ריכטעטע אן פֿיזעשערי דיא פֿראגע: „ווער איזט יענער דעפוטירטע? נעננען זיא דאָך דען נאמען!"

פֿיזעשערי אנטוואָרטעטע: „דאס ווערדען זיא אוס דער אנטוואָרט דעס מיניסטערס ערפֿאהרען."

היעמיט שלאָס דיא זיטצונג, אונד ביים הינויסגעהען דער דעפוטירטען האָרטע מאן פֿאָן אללען זייטען הער- אונד הין-פֿראגען: „ווען קאנן דאָך פֿיזעשערי געמיינט האבען? וויר האבען 448 דעפוטירטע: וועלכער פֿאָן דיעזען געהאָרט צור דיעבסבאנדע? פֿיזעשערי האטטע קיינען נאמען גענאננט, אונד דא היעלט עס אים רייכסטאגע ניעמאנד פֿיר פאססענד, עטוואס צו ערווידערן. דאמיט עס דאָך ניכט הייסע, דאס „ער" זיך געטראָפֿפֿען פֿיהלע. מאן בעמערקטע נור, דאס דער דעפוטירטע געזא פאָלאָני פלאָטצליך ראָטה וויא איין פֿייער געוואָרדען, אונד דיעס עבען פֿערשאפֿפֿטע דען דעפוטירטען איין ליכט אין דיעזער דונקלען אנגעלעגענהייט.

וויא וויר פֿאָר איינינען וואָכען בעריכטעטען, ענטשטאנד אונטער פֿיעלען מיטגליעדערן דער לינקען פארטייא איינע אונאייניגקייט, וואָדורך עס באלד צו איינער טרעננונג געקאָממען וועהרע. היער וואר מעהר פערזאָנליכע, אלס פאָליטישע פֿיינדזעליגקייט פֿאָרהערשענד. פֿיזעשערי אונד פאָלאָני זינד אדוואָקאטען, קאָנקורירען מיט איינאנדער, אונד, וויא דיעס בייא קאָנקוררענטען שאָן דער פֿאלל איזט, האססען זיא זיך אויך געגענזייטיג. — פאָלאָני אונד וועראָוואי ווידער זינד צייטונגס-הערויסגעבער אונד דורך איהרע געגענזייטיגע קאָנקוררענץ איזט דער האס, דער שאָן זייט לענגערער צייט אונטער איהנען בעשטאנדען, נאָך מעהר צוגעשפיטצט וואָרדען. וועראָוואי וואר עס דאהער, דער נאָך אים רייכסטאגע דעם שריפֿטפֿיהרער צוגערופֿען, דאס פֿיזעשערי קיינען אנדערען מיינע, אלס פאָלאָני!

נאָך דעם פֿערלאססען דעם רייכסטאגעס נאהם דיא אויפרעגונג אונטער דען דעפוטירטען נאָך אימער מעהר צו, אונד דער פרעזידענט דעס קלובס דער לינקען פארטייא בעגאב זיך זאָפֿאָרט צום אָבערשטאדטהויפטמאנן טהיים, אום פֿאָן איהם אויפֿקלערונג איבער דיעזע אנגעלעגענהייט צו ערלאנגען.

הערר טהיים ערצעהלטע נון דיעזעם פרעזידענטען פֿאָלגענדע געשיכטע: אם 2-טען פֿעברואר דיעזעס יאהרעס וואורדען איינעם אלטען העררן אין דער גראצער שפּארקאססע 14600 גולדען געשטאָהלען. דיא גראצער פאָליצייא פֿאָרשטע איבעראלל נאָך דעם דיעבע אונד ליעס אויך אין בודאפעסט נאכפֿאָרשונגען פֿעראנשטאלטען. דיא היעזיגען פאָליצייא-קאָממיססערע, גאָלדשטיין, ברילל אונד דאנקאָווסקי, היעלטען היער בייא פֿערדעכטיגען לייטען הויז-דורכזוכונגען, דאָך קאָנגטען זיא דיא שפורען יענער דיעבע ניכט ענטדעקען. איינעס טאגעס ערהיעלט דיא גראצער פאָליצייא-דירעקציאָן איין שרייבען אוס פעסט, דאס זיך היער יענע דיעבע דעננאָך אויפהאלטען. דאס זיא אבער דיא היעזיגע פאָליצייא דאהער ניכט איינפֿאנגען וואָללע, וויייל זיא פֿאָן דען דיעבען 5000 גולדען בעקאָממען האבע. אויך איין היעזיגעס בלאטט, נאמענס „ציאנקאלי", פֿעראָפֿפֿענטליכטע דיא בעשולדיגונג, דאס דיא קאָממיססערע גאָלדשטיין, ברילל אונד דאנקאָווסקי פֿאָן דען דיעבען 1500 גולדען אלס בעשטעכונג ערהאלטען האבען. איין פאָליצייא-קאָממיססער בעגאב זיך נון צו דעם אדוואָקאטען געזא פאָלאָני מיט דער ביטטע: ער מאָגע דיעזע זאכע גענויא אונטערזוכען, אום עס הערויסצובריגנען, אָב זיך ווירקליך איינינע היעזיגע פאָליצייא-קאָממיססערע פֿאָן איינער דיעבסבאנדע מיט 5000 גולדען בעשטעכען ליעסען. פאָלאָני אבער ווענדעטע זיך צוערסט בריעפֿליך אן דיא גראצער שפּאר-קאססע וועגען נעהערער אויסקינפֿטע; דיעזע אבער בעאנטוואָרטעטע דיעזען בריעף ניכט, זאָנדערן איבערשיקטע פאָלאָני׳ס בריעף מיט דען איבריגען אקטען אן דען בודאפעסטער אָבער-שטאדטהויפטמאנן. — דאס איזט אלזאָ אללעס. אונד נור אינזאָפֿערנע קאָממט דער נאמע געזא פאָלאָני מיט דער גראצער דיעבסגעשיכטע אין פֿערבינדונג.

דער פרעזידענט פֿראגטע דען שטאדטהויפטמאנן נאָכמאלס: אָב פאָלאָני אין דיעזע געשיכטע ניכט נאָך מעהר פֿערוויקעלט איזט? — אונד אָבערשטאדטהויפטמאנן טהיים ערקלערטע בייא זיינער עהרע, דאס דער נאמע געזא פאָלאָני נור אין פֿאָלגע יענעס בריעפֿעס אונטער דיעזען אקטענשטיקען זיך בעפֿינדעט!

פֿאָרגעסטערן אבענד ליעס דער פרעזידענט דעס קלובס דער לינקען פארטייא איינע זיטצונג איינבערופֿען אונד ערעפֿפֿנעטע דיא זיטצונג מיט פֿאָלגענדען וואָרטען: אין פֿאָלגע דער הייטע איינגערייכטען אינטערפעללאציאָן, אין וועלכער אונזער קאָללעגע געזא פאָלאָני בעריהרט אונד פֿערדעכטיגט ווירד, היעלט איך עס פֿיר מיינע פֿפֿליכט, בייא דער אָבערשטאדטהויפטמאננשאפֿט אין דיעזע אקטענשטיקע איינזיכט צו נעהמען, אונד איך האבע געפֿינדען, דאס אונטער דען זייטענס דער גראצער פאָליצייא-בעהאָרדע היערהער געזענדעטען אקטען זיך נור איין בריעף געזא פאָלאָני׳ס בעפֿינדעט, אין וועלכעם ער דיא גראצער שפּאר-קאססע ערזוכט: איהם אלס אדוואָקאטען בעציגליך דעס דאָרטיגען דיעבשטאהלעס נעהערע אויפקלערונג צו ערטהיילען. — אין פֿאָלגע דיעזער אונפאססענדען אינטערפעללאציאָן איזט עס וויגשענסווערטה, עטוואס צו טהון, אונד צוואר באלד, דאמיט עס ניכט דען אנשיין האבע, אלס אָב דער אונגארישע רייכסטאג דערארטיגע אנקלאגען גלייכגילטיג אויפֿנעהמע.

היעראויף ערצעהלטע פאָלאָני זעלבער דיא געשיכטע זיינעס בריעפֿעס; בייא איהם זייא נעמליך דיא אנצייגע ערשטאטטעט וואָרדען, דאס יענע דיעבע אוס גראץ זיך היער פֿערבערגען, אונד ער אלס אדוואָקאט האבע שריטטע געטהאן, אום דא וועגען דער אויספֿינדיג-מאכונג דער דיעבע, אָדער וועגען אונטערזוכונג בעציגליך דער בעשטעכליכקייט אונזערער פאָליצייא, דיא נאָטהיגע אויפֿקלערונג צו ערהאלטען. — פאָלאָני בעצייכנעטע דיא גאנצע אינטערפעללאציאָן אלס איינען געגען זיינע עהרע געריכטעטען אנגריף אונד מעלדעטע אן, דאס ער אין דער דיענסטאג-זיטצונג דעס אונגארישען רייכסטאגעס זעלבסט דאס וואָרט אין דיעזער אנגעלעגענהייט ערגרייפֿען ווערדע.

נאָך דיעזער זיינער רעדע פֿערליעס פאָלאָני דען קלוב, דאמיט ער בייא דער פֿערנערען בעראטהונג איבער זיינע פערזאָנליכע זאכע ניכט צוגעגען זייא.

קארל אָטוואָש זאגטע: „איך עראכטע דיעזע אנגעלעגענהייט אלס איינע זאכע, וועלכע ניכט נור איינע פארטייא, זאָנדערן דאס גאנצע פארלאמענט אנגעהט. דיא ערהאָבענע אנקלאגע איזט איינע שווערע, אונד ווענן זיא איינע אונבעגרינדעטע זייא, זאָ מיססטע דער אינטערפעללאנט פֿיזעשערי אויף דאס שטרענגסטע בעשטראפֿט ווערדען. דענן עס זייא דאס גראָסטע פֿערברעכען, יעמאנדעס עהרע אונבעגרינדעטער וויזע צו בעשמוטצען. עס זינד אלזאָ נור צווייא פֿעללע מאָגליך: דיא אנקלאגען זינד ענטוועדער וואהר אָדער אונוואהר. זינד זיא וואהר, דאנן דארף איין דעפוטירטער, דער צו איינער דיעבס-באנדע געהאָרט, ניכט אים רייכסטאגע, זאָנדערן אים קערקער זיטצען. זינד זיא ניכט וואהר, דאנן דארף איין דעפוטירטער, וועלכער זאָלכע פֿאלשע אנקלאגען געגען איינען קאָללעגען פֿאָרברינגט, ניכט אים רייכסטאגע, זאָנדערן אים קערקער זיטצען! עס זייא דאהער זאָפֿאָרט איינע קאָממיססיאָן דעס רייכסטאגעס צו ענטזענדען, וועלכע דיא אנגעלעגענהייט צו אונטערזוכען העטטע. דיעזע קאָממיססיאָן זאָלל דאנן דעם רייכסטאגע איינען אויספֿיהרליכען בעריכט אונטערברייטען, דאמיט מאן ערפֿאהרע, אָב איין דעפוטירטער מיטגליעד איינער דיעבס-באנדע, אָדער אָב איין אנדערער דעפוטירטער איין פֿאלשער אנקלעגער אונד פֿערליימדער זייא. איבערהויפט דארף איין אנשטענדיגער מענש איינע דערארטיגע אינטערפעללאציאָן ניכט שטעללען. היעלט ער דיא קלאגע פֿיר בעגרינדעט, זאָ העטטע ער צו פאָלאָני זעלבסט הינגעהען מיססען אונד איהם זאגען: „מיין הערר! דאנקען זיא אב, דאמיט זיא ניכט אלס דעפוטירטער איינע זאָ שווערע אנקלאגע טרעפֿפֿע!" — אבער איינע זאָלכע אינטערפעללאציאָן פֿאָרצוברינגען אונד ניכט דען מוטה האבען, דען נאמען צו נעננען, אונד אויך דיא בעווייזע פֿיר דיא אנקלאגע ניכט פֿאָרצולעגען — דאס דייטעט דורכאויס ניכט דאראויף הין, דאס דער אינטערפעללאנט דיא עהרע דעס הויזעס אכטען וואָללטע. ווער דיעס געטהאן, האט דען גאנצען רייכסטאג אים אללגעמיינען אונד איינען דעפוטירטען אינסבעזאָנדערע בעליידיגט, זאָ צו זאגען, ג ע מ אָ ר ד ע ט, ביז זיינע שולדלאָזיגקייט ניכט אן דען טאג קאָממט. מאן דארף ניכט זאָלאנגע ווארטען, ביז דער ריכטער דיא אונטערזוכונג פֿאָללענדעט, ווייל דיא זאכע דרינגענד איזט, אונד וויייל מאן זאָלכע הייקלע אנגעלעגענהייטען ניכט לאנגע אין שוועבע לאססען קאנן."

וואורדע, דיא זאכע פערדאלט זיך איינפאך פאָל-גענדערמאסען: דער „מצית-בעקער איזט פערשיע-דענען לייטען געלד שולדיג; ער האטטע אבער, וויא מאן צו זאגען פפלעגט, איינע שווערע האנד צום צאהלען. נון פיעלען זיינע גלייביגער אויף דען געדאנקען, זיינע „מצות". דיא יעטצט הארט פאָר פסח לייכט אבצוזעטצען זינד, בעדאָרדליך קאָנפיס-צירען צו לאססען. אין דיעזער ווייזע האָפפען נון דיא גלייביגער ענדליך צו איהרעם געלדע צו קאָמ-מען. דיא גלייביגער האבען נון דיא „מצית", ווערה-רענד דעם מצית-בעקער, דער אויף איינען גראָסען געווינן רעכנעטע, איינע ב י ט ט ע ר ע ענטטיי-שונג, איינע ארט „מרור". צוריקגעבליעבען. (וויא אבער ווענן דער ראבבינער איבער דיעזע געפפענ-דעטען „מצות" איינען „אוסיר" אויסשפרעכען וואָלל-טע, וואָרויף זיא פאָללשטענדיג ווערטהלאָז ווערדען; אין דיעזעם פאללע העטטען וויעדער דיא גלייביגער דען „מרור" זיך איינגעווירטהשאפטעט!)

* (ש פ א נ ג א א י ז ט ד א — א ב ע ר נ י כ ט ד ע ר מ אָ ר ד ע ר!) זייט דען פרייטאג פריה איבער שפאנגא'ס פערהאפטונג היער איינגע-טראָפפענען נאכריכטען איזט קיינע מיטטהיילונג פאָן בעזאָנדערער וויכטיגקייט איבער דיעזע אנגעלעגענדייט פעראָפפענטליכט וואורדען. — וואָהל וואָרען אללע גראָסען טאגע-בלעטטער מיט „שפאנגא - נאכריכטען" אנגעפיללט, דאמיט דיא נייגיעריגען לעזער נור פיעלעס, זעהר פיעלעס איבער שפאנגא צו לעזען בעקאָממען, אבער אין אלל דיעזען נאכריכטען שטאנד דעם אינהאלטע נאך קיין וואָרט מעהר, אלס אין דעם אין אונזערעם לעטצטען בלאטטע געבראכטען בעריכט. דער גע-זוכטע שפאנגא איזט געפאנגען, דאס איזט וואהר; זיינע שום-וואונדע איזט ניכט געפעהרליך; מאן קאנן איהן שטונדענלאנג פערהאָרען, אָהנע דאס מאן אבער פאָן איהם איין געשטענדניס, דאס ער מאי-לאטה'ס מאָרדער איזט, הערויסברינגען קאָנגטע. עס הייסט וואָהל הייטע, דאס דער אונטערזוכונגס-ריכטער דורך דאס פיעלע הער- אונד הין-פראגען דאָך עטוואס הערויסגעבראכט, וואָדורך דיא וויינטערע אונטערזוכונג ערלייכטערט ווערע; אבער אמטליכעס פערלייטעט היעריבער נאָך ניכט, אונד וויר וואָל-לען אונזער בלאטט מיט לעערעם געשוועטץ ניכט אנפיללען. שפאנגא איזט שאָן זייט דעם 7. אפריל אין פרעסבורג.

* (ז ע ל ב ס ט מ אָ ר ד א ו י ס ל ייכט-ז י נ ן.) אוים נירעדיהאזא ווירד בעריכטעט: דער היעזיגע אנגעזעהענע יידישע קויפמאנן, הערר ווילהעלם צוקער, האט זיך פערגיפטעט. דיא אורזאכע דיעזעס זעלבסטמאָרדעס איזט פאסט זאָ טרויריג, אלס דיא אונטהאט זעלבסט. הערר צוקער וואר נעמליך איין ליידענשאפטליכער קארטענ-שפיעלער, ער האטטע איז דען לעטצטען טאגען אים קארטענ-שפיעל גראָסע פערלוסטע ערליטטען, דיא איהן אין דען טאָד טריעבען.

* (דען הויפט-טרעפפער) ביי דער פאָרגעסטריגען ציעהונג דער אונגארישען פרעמיען-לאָזע האט איין יידישער בוכהאלטער, נאמענס דוד וויים, אוים דיאָנדיאָש, געמאכט. דיעזעס גליקס-לאָז האט ער פאָן זיינעם הערן אלס ניי-יאהרעס-געשענק ערהאלטען.

פערלאָזונג

דער אונגארישען פרעמיען-לאָזע.

ביי דער אם 14-טען אפריל פאָרגענאָממע-נען ציעהונג וואורדען פאָלגענדע סעריען געצאָגען: 2191 1943 1934 1836 1786 1624 1589 711 505 397 94 4015 3907 3904 3825 3671 3616 3368 3312 2973 2384 2741 ,5948 5797 5746 5213 5045 4854 4717 4543 4403 4132 פאָן דיעזען פיעל דער הויפט-טרעפפער מיט 10 000 גולדען אויף ס' 1836 נומ' 34; דער 2-טע טרעפפער מיט 10000 גולדען אויף ס' 5746 נומ' 44 — אונד דער 3-טע טרעפפער מיט 5000 גולד' אויף ס' 5213 נו'41; — פערנער געווינגען יע 1000 גולד. ס' 3907 נו' 4, ס' 4015 נ' 35, ס' 4854 נו' 25 אונד 50; יע 500 גולדען ס' 94 נו' 7, 50, ס' 505 נ' 35, 50, ס'711 נו' 23, ס'1786 נ' 30, ס' 1836 נו' 21, ס' 1934 נ' 31, ס' 1943 נו' 18, ס' 2741 נו' 36, ס' 3616 נו' 5, 32, 41, ס' 3904 נו' 47, ס' 4403 נ' 20, 33, ס' 4717 נו' 31 אונד ס' 5948 נו' 4.

אויף אללע איבריגען פערלאָזטען סעריען פאַללט דער געריגסטע געווינן פאָן יע 140 גולד. —

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

ק אָ ר ן 7.35 –7.20 גולדען.

ג ע ר ס ט ע פוטטער-וואארע —.7.30–7. גול. מאלצ-וואארע .8–8.50 גולד.

ק ו ק ו ר ו ץ 6.60—6.45 גולדען.

ה א פ ע ר 6.75—6.20 גול.

ר ע פ ס, ,(אהל פער אויגוסט-סעפטעמבער $13^{5}/_{8}$ —14.70 גולדען.

מ ע ה ל-פ ר י י ע (פער 100 קילאָגראמם זאמט זאק, פרייא אב פעסט:) נו' 0: 19 גולד. 80 קר'. נומ' 1: 19 גול. 30 קר', נו' 2: 18 גול. 70 קר', נו' 3: 18 גול. 10קר נו' 4: 17 גול. 40קר', נו' 5: 15 גול. 80 קר', נו' 6: 14 גול 50 קר', נו' 7: 13 גולד.40 קר', נו' 8: 12 גול. 30 קר', נו' $8^{1}/_{2}$ 11 גולד. — קר', פיינע קלייע 4 גול. 90 קר'. גראָבע קלייען 4 גולד. 20 קר.

ה י ל ז ע נ פ ר י כ ט ע: ערבסען אונגארישע 9.50 – .11 גול. ליזען 10—.18 גול. ראָהע הירזע 6.70. הירזע בריין .11—11.50, גראָסע ווייסע באָהנען 9.50—9,80 גול., צווערגעל – .11– 12 גול. לייזאמען —.13 גול. האנפזאמען 13.50 גול, מאָהאר13,50 גול. קיממעל 28– 30 גול. וויקען 8—8.50 גול. מאָהן גרויער — 28 גול. — בלויער 31 — 32 גול.

ש פ י ר י ט ו ס נייע מעטהאָדע אים קריינען 31—31,50 גול. אלטע-מעטהאָדע —.33– 33.25 גולד. פער 10000 ליטער פערצענט. —

ש י ל ו ו אָ ו י י ן פער העקטאָליטטער 38—42 גולד. אלטער סירמיער 50—80 גולד. יע נאך —קוואליטעט.

ע ר ד-ע פ פ ע ל פער 100 קילאָגראמם צו 2.90 —.3 גולדען.

צ ו ו ע ט ש ק ע ן, באָסנישע מיט פאס — גולד. — סערבישע מיט זאק 24.50—.25 גולד.

צ ו ע ט ש ק ע נ מ ו ס (לעקוואר) באנאטער —.20 —.21 גולד.

פ א פ ר י ק א פרעפארירטע פרימא 35—60 גולד.

ו י י נ ש ט י י ן 62 – 63 גול. יע נאך קוואליטעט.

ק נ אָ פ פ ע ר ן אונגארישע .14 גולד.

ק ל ע ז א מ ע ן 52 54 גולדען.

ר אָ ט ה ק ל ע 95 – 100 גול.

ו ו א כ ס ראזעניער 139—140 גולד.

ר י ב א ל ראָפפעלט - ראפפינירטעס - .42 גולד. פער 100 קילאָגראמם.

ר ע פ ס-ק ו כ ע ן 5,30 גול.

א ו נ ש ל י ט ט (חלב) 49 – ,50 גולד.

פ ע ט ר אָ ל ע א ו ם .25—25.25 גולד.

ש א פ-פ ע ל ל ע אין פאָריגער וואָכע וואורדען 8000 שטיק פערשיעדענע גאטטונגען פערקויפט. אונד צוואר דייטשוואָללינע 2,80 – 3.40גול. פער פאאר. באטשקער אונד באנאטער 145—155 גול'. סערבישע 135 – 142 גולד. גולד. טירקישע אונד מאצעדאָנישע 38—40גולד. קראָאטישע אונד באָסנישע 42—43 גולדען. פער 56 קילאָ. — (אללעס פער 2 פערצענט.)

ל א מ ם-פ ע ל ל ע, באטשקער אונד באנאטער צו 85 גולד. פער 102 שטיק.

ה י י ט ע, ווייר נאָטירען: פער 100 ק' אונגארישע קוה-הייטע104 – 108גול. אָכסענהייטע טראָקענע 100 – 110גול. ראָסהייטע 10,50 – 11,50 גול.— קאלב-פעללע אָהנע קאָפפע 225—228, מיט קאָפפען 200 – 210 גול. פער 100 קילאָ.

ל ע ד ע ר געשעפט. ק ו ה-הייטע 6 — 9-קילאָ 190— 220 גולד. איינמאל פערזעטצטע טערצען פאָן10—15קילאָ 158—160 גולד., צווייטמאל פערזעטצטע טערצען 17—18 קילאָ' 160—162 גולד. דרייטמאל פערזעטצטע טערצען 19— 22 קילאָ 162—161 גולד.

ק א ל ב ל ע ד ע ר, בריינע 9 – 12-קילאָ 425— 455 גולדען. נענערבטע 6—8-קילאָ 365—380 גולדען פער 100 קילאָ.

ש א פ ו ו א ל ל ע, אין פאָריגער וואָכע וואר דאס געשעפט לעבהאפט — עס וואורדען 800 מעטערצענטנער פערקויפט. —אוי צווי' פעסטער-באָדען אונד זאנד איינשורען 58—63 גולד. מיטטעל איינשורען 73—87 גולד. באטשקער-איינשורען 65—68 גול. נעבירגס צוויישורען ווינטער אונד זאָממער וואָללען 70—74גול. באראניער צוויישורען ווינטער-וואָללע 67 – 68 גולד. מיטטעל נערבער. 58 - 62 גולדען. (אללעס פער 56 קילאָגראמם.)

לאָטטאָ-ציעהונג פאָם .14 אפריל 1883.

אָפען	90	57	15	39	54
לינץ	65	35	69	80	26
טריעסט	66	8	27	7	69

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע ווייצען	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
נאָרד-אונגארישער	75	. .
"	76	
"	77	9.55 — 9.60
"	78	9.65 — 9.70
"	79	9.75 – 9.80
"	80	9.85 — 9.90
"	81	9.95 — 10. –
פעסטער-באָדען	75	. .
"	76	. .
"	77	9.95 – 10.—
"	78	10.05 – 10.15
"	79	10.20 – 10.30
"	80	10.35 – 10.40
"	81	10.45 – 10.50
טהייס	75	. .
"	76	. .
"	77	10.— – 10.05
"	78	10.10 — 1020
"	79	10.25 — 10.35
"	80	10.40 – 10.45
"	81	10.50 — 10.55
ווייסענבורגער	76	
"	77	9.95 – 10.—
"	78	10.05 — 10.15
"	79	10.20 — 10.30
"	80	10.35 — 10.40
"	81	10.45 — 10.50

פריכטע	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	70	7.40 — 7.10
גערסטע מאלץ	62	—.— —.—
" פוטטער	62	7.30 — 7.05
האפער	40	6.70 — 3 3
קוקורוץ באנאטער	75	6 60 – 6 65
אנדערע	73	6.60 – 6.55
הירזע	—	6.10 — 6.70

טערמין-פרייזע	פער פריה-יאהר	פער 100 קילאָגראמם
ווייצען	.	9.78
"	.	—.—
קוקורוץ	.	—.—
גערסטע	.	—.—
האפער	.	—.—
"	.	6.42
"	.	—.—
רעפס	.	—.—

באללען-מעהל		פל.	קר.
נומער 0		19	80
" 1		19	30
" 2		18	70
" 3	דער באללען צו 100 קילאָגראמם מיט זאק	18	10
" 4		17	40
" 5		15	80
" 6		14	50
" 7		13	40
"		12	20
" $8^{1}/_{2}$		11	—
שפיריטוס: אלטע מעטהאָדע פרעסהעפע.		32	50
" נייע " קארטאָפפעל.		31	—

קורז-טאבעללע פאָם 14 אפריל

געלד-קורזע

	פל.	קר.
זילבער-אגיא	100	—
דוקאטען	5	63
עסטעררייכ-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פראנקס)	9	49
נאפאָלעאָנדאָר	9	49
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	50
20 מארק-שטיקע	11	71
פאפיער-רובעל	1	18

לאָזע.

	פל.	קר.
1854-ער 4-פראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	119	75
1860-ער " גאנצע	131	—
דעטטא " האלבע	137	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	167	—
דעטטא " 50 "	167	—
ראאב רעגולירונגס-לאָזע	37	—
טירקען-לאָזע	27	—
קרעדיט-לאָזע	171	—
קלארי-לאָזע צו 40 גולדען	38	—
דאָנוי-דאמפשיפפ-פאהרט-לאָזע	108	—
אינזבריקער לאָזע	22	—
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	20	—
קראקויער לאָזע " 20	19	—
אָפנער לאָזע " 40	38	—
פאלפי לאָזע " 40	36	—
רודאָלפס לאָזע " 10	20	—
סאלם לאָזע " 10	58	—
זאלצבורגער לאָזע " 20	22	—
סט.-גענאָאיס לאָזע " 40	46	—

לאָזע.

	פל.	קר.
באזיליקא לאָזע צו 2 גולד'	24	—
פרעסבורגער לאָזע " 100	127	—
דעטטא " 50	63	—
וואלדשטיין-לאָזע " 20	27	—
ווינדישגרעץ-לאָזע " 20	37	—
אונגארישע-פרעמיען-לאָזע צו 100 גולד	116	—
טהייס-רעגאל-לאָזע	110	40
וויענער-לאָזע	123	—

ווערטה-פאפיערע

	פל.	קר.
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	120	35
דעטטא צו 4 פערצענט	90	—
אונגארישע פאפיער-רענטע	88	—
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	99	—
טעמעשוואר באנאטער	96	—
זיעבענבירגישע	99	—
גאליציש	97	—
בוקאָווינא	98	—
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	188	—
וויינצעהענט-אבלעזונגס-אבליגאציאָנען	97	50
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באָדען-קרעדיט צו 5 אייגנהאלב פערצענט	101	—
דער אונגארישען היפאָטהעקען באנק צו $5^{1}/_{2}$ פערצענט	102	75
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אנשטאלט צו 5 אייגנהאלב פערצענט	98	50
דער אָסטבאהן	89	—
דער נארד-אָסטבאהן	158	—

Eigenthümer und verantwortlicher Redakteur: M. REIS.

Budapest, 1883. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

לעזענס אינקינדיג, געריכטליך אונבעאנשטאנדעט, זייט 22. מאי אין אונטערזוכונגס-האפט).

8) סאמועל לוסטיג (40 יאהרע אלט, מאזאישער רעליגיאן, פערהייראטעט, פאטער מעהרערער קינדער, פערמאגענסלאז, טיסא-עסלארער קויפמאנן, דעם לעזענס אונד שרייבענס קונדיג, געריכטליך אונבעאנשטאנדעט, זייט 24. מאי 188● אין אונטערזוכונגס-האפט).

9) לאזאר ווייסשטיין (56 יאהרע אלט, מאזאישער רעליגיאן, פערהייראטהעט, פאטער מעהרערער קינדער, פערמאגליך, טיסא-עסלארער פעכטער, דעם לעזענס אונד שרייבענס קונדיג, וועגען בעטרוגעס, פערלעטצונג דער געטטליכען שפערע אונד אינטערשלאגונג בערייטס בעשטראפט, זייט 24. מאי 1882 אין אונטערזוכונגס-האפט). — דאס דיעזע דער דורך סאלאמאן שווארץ, אבראהאם בוקסבוים, לעאפאלד בריין אונד הערמאנן וואללנער פערובטען פארזעטצליכען טאדטונג דער עסטער שאלימאשי פארשוב געלייסטעט האבען.

10) אנזעלם פאגעל (50 יאהרע אלט, מאזאישער רעליגיאן, פערהייראטעט, פאטער מעהרערער קינדער, פערמאגליך, פלאסטער, דעם לעזענס אונד שרייבענס קונדיג, געריכטליך אונבעאנשטאנדעט, פעהערדיהאזאער איינוואהנער, בעפינדעט זיך אויף פרייעם פוסע).

11) יאנקעל שמילאוויטש (43 יאהרע אלט, מאזאישער רעליגיאן, פאטער מעהרערער קינדער, פערמאגענסלאז, טאגלאהנער, דעם לעזענס אונד שרייבענס קונדיג, געריכטליך אונבעשטאנדעט, זייט 12.-טען יולי 1882 אין אונטערזוכונגס-האפט).

12) דאוויד הערשקא (47 יאהרע אלט, מאזאישער רעליגיאן, פערהייראטעט, פאטער מעהרערער קינדער, פערמאגליך, דעם לעזענס אונד שרייבענס קונדיג, געריכטליך אונבעאנשטאנדעט, סצאפלאנצאער איינוואהנער, בעפינדעט זיך אויף פרייעם פוסע).

13) מארטין גראס (44 יאהרע אלט, מאזאישער רעליגיאן, פערהייראטהעט, פאטער מעהרערער קינדער, פערמאגליך, פעכטער, דעם לעזענס אונד שרייבענס קונדיג, געריכטליך אונבעאנשטאנדעט, טיסא-עסלארער איינוואהנער, בעפינדעט זיך אויף פרייעם פוסע). — דאסס דיעזע דעם סאלאמאן שווארץ, אבראהאם בוקסבוים, לעאפאלד בריין, הערמאנן וואללנער, יאזעף שארף, אדאלף יונגער, אבראהאם בריינער, סאמועל לוסטיג אונד לעאפאלד ווייסשטיין בעהילפליך געוועזען, דאס רעזולטאט דעס געגען זיא איינגעלייטעטען שטראפגעריכטליכען פערפאהרענס צו פעראייטעלן.

איך בעאנטראגע דאהער, דאס דיא גענאננטען אונד צוואר: סאלאמאן שווארץ, אבראהאם בוקסבוים, לעאפאלד בריין, הערמאנן וואללנער, יאזעף שארף, אדאלף יונגער, אבראהאם בריינער, סאמועל לוסטיג, לאזאר ווייסשטיין אונד יאנקעל שמילאוויטש בייא וויטערער איינהאפטבעהאלטונג — אנזעלם פאגעל, דאוויד הערשקא, מארטין גראס אונד איגנאץ קליין בייא שטעללונג אויף פרייען פוס אונטער אנקלאגע געשטעללט, צור פערהאנדלונג דיעזעס שטראפ-פראצעססעס, נאכדעם דיעזער אנקלאגע-בעשלוס צור רעכטסקראפט ערוואכסען, איין טערמין אויסגעשריעבען אונד דיא בעצייכנעטען צו דעמזעלבען פארגעלאדען ווערדען.

איך בעאנטראגע פערנער, דאס געגען פרויא יאזעף שארף, געב. לעני מיללער, געגען עמאנועל טייב, הערמאנן ראזענבערג, געגען פערוויטוועטע פרויא איגנאץ קליין, געב. בארבארא ראטה, געגען ניסן מאנדעלאוויטש, איגנאץ מאטאי, סירא טשאפקאוויטש, יאהאנן סעלעוויער, פעטער מאטעי, פרויא לעאן גראסבערג, געב. קאטהארינע קליין, אונד בערנהאנד לעפקאוויטש דאס שטראפפערפאהרען איינגעשטעללט ווערדע, אונד דעם ענטשפרעכענד דער זיך אין אונטערזוכונגסהאפט בעפינדליכע עמאנועל טייב זאפארט אויף פרייען פוס געשטעללט ווערדע." —

דיעזעס אנקלאגע-אנטראגע איזט איינע זעכסבאגען גראסע „מאטיווירונג" (בעגרינדונג) אנגעשלאססען. היער ווערדען נון אללע „גרינדע" אייפגעצעהלט, אויף וועלכע זיך דיעזער אנקלאגע-אנטראג שטיטצט. אין דיעזער „מאטיווירונג" ווירד דאס בערייטס בעקאננטע ערצעהלט, דאס אייגענטליך דער פינפיעהריגע סאמועל, זאהן דעם עסלארער שמש יאזעף שארף, דער ערסטע וואר, וועלכער איס דארפע ערצעהלטע, זיין פאטער יאזעף שארף אונד דיא שוחטים, וועלכע אם 1.-טען אפריל אין דער עסלארער סינאגאגע איינען פראבע-פארטראג היעלטען, דיא פערשוואונדענע עסטער שאלימאשי ערמארדעט העטטען. דיא דעם מארדעס אנגעקלאגטען לייגנען וואהל, אבער איהרעם לייגנען שטעהט דיא אויסזאגע דעם מאריץ, דעם עלטערן זאהנעס דעם יאזעף שארף, געגענאיבער, דער מיט אללער בעשטיממטהייט אונד אומשטענדליכקייט אנגיבט, וויא מאן דיא עסטער שאלימאשי אין דער סינאגאגע אבגעשלאכטעט. פערנער פערזיכערן צוויא עסלארער בירגערוויבער, דאס זיא אם 1טען אפריל פארגען יאהרעס מיטטאגס אין דריאמאליגעם שרייען אוס דער סינאגאגע געהארט האבען. בעציגליך דער „קינסטמאכעריא מיט דער פרעמדען לייכע" הייסט עס אין דיעזער מאטיווירונג, דאס יעקל שמילאוויטש זעלבער פאר געריכט איינגעשטאנדען, דאס איהם אנשיל פאגעל איינע פרעמדע לייכע איבערגעבען, דאמיט ער זיא ביז טיסא-דארא פיהרע אונד דארט לאזלאססע. אייד דער פלאסטער דוד הערשקא העטטע זיינע מיטהילפע בייא דיעזער קינסטמאכעריא מיט דיעזער פרעמדען לייכע איינגעשטאנדען.

דיעס דער קורצע איינהאלט דער לאנגען מאטיווירונג. נון ווירד מאן בייא דער שלוספערהאנדלונג זעהען, וויא שוואך דיעזער אנקלאגע-אנטראג בעגרינדעט איזט אונד אין וויא פערן מאן אויף דיא צייגען-אויסזאגע קליינער קינדער געגען איהרע עלטערן אונד וויא וויט מאן אויף דיא אויסזאגע צווייער בייערינגען, וועלכע עטוואס פאן איינעם געשרייא אוס דער סינאגאגע טרייטטען, איינע אנקלאגע בויען דארף. דיא פלאסער יעקל שמילאוויטש אונד דוד הערשקא ווארדען וואהל צו איינעם פאלשען געשטענדניססע געצוואונגען, האבען אבער בעקאננטליך נאכהער איהרע אויסזאגע ווידערופען.

איינע ניריעדיהאזער דעפעשע פאם 17-טען אפריל מעלדעט: דער פערהאפטעטע עמאנועל טייב ווירד נאך אים לויפע דיעזער וואכע פרייגעלאססען ווערדען. — איגנאץ קליין אוס טיסא-עסלאר, דער שאן איינסט וועגען דעם פערדאכטעס, זיך אן דער קינסטמאכעריא מיט דער פרעמדען לייכע בעטהייליגט צו האבען, פערהאפטעט וואר אונד נאך זיינער פריילאססונג געגען דען אינטערזוכונגס-ריכטער בארי דיא אנקלאגע ערהאבען, דאס מאן איהן געמארטערט אונד געפאלטערט, אום איהם איין געשטענדניס צו ערפרעססען, ווארדע הייטע פאן דעם אונטערזוכונגס-ריכטער מעדיערי פארגעלאדען, אום איהן זאפארט אין דיעזער אנגעלעגענהייט צו פערהארען. איגנאץ קליין האט נעמליך אן דען קאניג איין געזוך געריכטעט, אין וועלכעם ער איבער דיא זייטענס דעם ריכטערס בארי ערליטטענען מארטער-קוואלען קלאגטע. דיעזעס געזוך ווארדע זייטענס דער קאבינעטס-קאנצלייא זיינער מאיעסטעט אן דאס מיניסטעריאום אונד פאן דיעזעם אן דאס ניריעדיהאזער געריכט מיט דער וויזונג איבערזענדעט, דיא זאכע שטרענג צו אונטערזוכען. קליין בעשטעטיגטע פאר מעדיערי נאכמאלס, דאס בארי איהן אויף דאס שרעקליכסטע געמארטערט. מעדיערי נאהם קליינ'ס אויסזאגע צו פראטאקאלל אונד זאגטע איהם: ער מאגע זיך פארלייפיג פאן טיסא-עסלאר ניכט ענטפערנען, דא ער אין דיעזער אנגעלעגענהייט נאך פארגעלאדען ווערדען ווירד.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (ד א ס „ב ל ו ט - ב ל ב ו ל" פ א ן ט י ס א - ע ס ל א ר) האט זיך בעקאנטליך אלסבאלד אלס ניכטיג הערויסגעשטעללט, דא מאן דאס פערשוואונדענע מעדכען אין איינעם ברונגען ערטרונקען אויפגעפונדען אונד דיא לייכע קיינע פערלעטצונג אויפוויעז, דאס מאן אנגעהמען קאנג-

---

אונד זיינער טאכטער ניכטס צו ליידע טהון ווערדען. איבריגענס מיססען סיר העגריי לעע אונד זיינע טאכטער אלעקסיס יעדען ווינקעל דעם שלאססעס אונד אלל דעססען געהיימניססע קעננען, אונד עס ווירד בעדייטענד שוויעריגער זיין, איהנען גייסטער-ערשיינונגען פארצושפיגעלן, אלס אונס פרעמדען."

עווערארד אונד ווילדראקע פערליעסען נון איהרע צימטער אונד ווארען דרויסען פאן דען שילדוואכען מיט ערצעהלונגען פאן אונגעוואהנליכען, אויסעראָרדענטליכען דינגען איבעריהייפט, דיא זיא אין דער פערפלאססענען נאכט געזעהען אדער געהארט האבען וואללטען. זיא שווארען בייא אללען היילינגען, מיט איינענען אויגען געזעהען צו האבען: בעוואפנעטע מענגער מיט פפערדע-פיסען, פפערדע אהנע קאפפע, עולע מיט הארנערן אונד קיהע מיט זעכס פיסען. אויך ווארדע איהנען ערצעהלט, דאס קראמוועללס שוואגער, נעמליך דעסבאראג, אין זיינעם שלאפצימטער פאן איינעם אונזיכטבארען גייסטע מיט איינעם אייטער שמוטציגען וואססערס איבערגאססען ווארדע.

אונד אין דער טהאט פאנדען עווערארד אונד ווילדראקע, אלס זיא אין דאס צימטער דעם דעסבאראג טראטען, דיא אויסזאגע דער וואכליישע בעשטעטיגט. דעסבאראגס בעטט וואר פאן יענעם וואססער נאך פאללער שמוטין; דעסבאראג ציטטערטע פאר קעלטע אונד בלעטזאן פאר פורכט.

„מיין שוואגער קראמוועלל (זאגטע דעסבאראג) קאננטע מיר קיינע אנדערע הילפסקוועללע ערעפפנען, אלס דיעזעס שלאס, וואו דער טייפעל הויזט. ער העטטע דיעזעס שלאס איינעם זיינער היילינגען איבערלאססען זאללען, דער דיא ביבעל אויסווענדיג קעננט; דענן איך פערשטעהע מיך אויף איינען גוטען בראטען בעססער, אלס אויף אללע פינף ביכער מאזעס. איך ווערדע נאך היטע דאס שלאס פערלאססען; האפפנונג אויף אירדישען געווינן וואלל מיך ניע דאצו פערלייטען, מיך דער געפאהר אויסצוזעטצען, מיט הויט אונד האאר פאם טייפעל געהאלט צו ווערדען, דיא האלבע נאכט אויף דעם קאפפע צו שטעהען אונד אין דער אנדערען העלפטע מיט שמוטציגעם וואססער איבערגאססען צו ווערדען!"

„אבער אויך זיא, העהר בלעטזאן, שיינען דיעזע נאכט אוים פורכט ניכט געשלאפען צו האבען!" זאגטע עווערארד.

„יא, פרייליך קאננטע איך ניכט שלאפען, אבער נור וועגען דעם לערמס, דען דרויסען דיא שילדוואכע געמאכט. פאר גייסטערן פירכטע איך ניכט, וויל זאלכע ניכט עקסיסטירען, אונד וועגן העהר דעסבאראג עטוואס שמוטציגעס אין זיינעם בעטטע פיהלטע, זא פפלעגט דיעס יא קליינען קינדערן אפט צו פאססירען; אללעס איזט איינבילדונג."

„אבער זיא ציטטערן דאך, העהר בלעטזאן! זאגען זיא, וואס פיר איין בוך האבען זיא הינטער איהרעם קאפפקיססען?"

„עס איזט איין פילאזאפישעס ווערק (זאגטע בלעטזאן) פאן דע קארט, פאן דעם איינציגליך שפינאזא געלערנט, דאס קיין אויסערוועלטליכער גאטט עקסיסטירט."

„איך בין בעגיעריג, דיעזעס בוך צו זעהען!" — זאגטע עווערארד. —

דער ביזהער מארבלאססע בלעטזאן ווארדע דיעסמאל ראטה פאר שאנדע אונד וואללטע דאס בוך אוים עווערארדס האנד הערויסרייסען. עווערארד מערקטע אבער אינצווישען, דאס עס גאר קיין פילאזאפישעס בוך, זאנדערן איינע גראסע דיקלייביגע ביבעל איזט, איין בוך, אין וועלכעם דאס אלטע אונד נייע טעסטאמענט צוזאממענגעבונדען ווארען. —

ווילדראקע לאכטע לויט אויף אונד ריעף: „אלזא אויך דער פילאזאף בלעטזאן לעגט זיך דיא ביבעל אונטער דען קאפף, דאמיט איהן דאס היילינע בוך פאר דען באזען גייסטערן שיטצען זאלל! דאבייא האט ער זיך נאך דאפפעלט געזיכערט; ער נימט דאס נייע אונד אלטע טעסטאמענט, אינדעם ער זיך דענקט: וועגן דיא אלטע יידישע ביבעל ניכט מעהר היילינג איזט, זא ווירד עס דאס נייע טעסטאמענט זיין!"

עווערארד ווינקטע דעם ווילדראקע, צו שווייגען, אונד זאגטע דאנן צו בלעטזאן: „זיא בראוכען זיך דעסהאלב ניכט צו שעמען, אים געגענטהייל, דיא ביבעל איזט איין גאנץ פאססענדער געפעהרטע אין דער נאטה; דיא ביבעל איזט איממערהין טראסטליכער פיר דיא מענשען, אלס דיא פילאזאפיע, וועלכע אונס יעדער האפפנונג בערויבט."

„„איך ביטטע, בעליידיגען זיא מיך ניכט! (זאגטע בלעטזאן) דיעזע ביבעל מוס מיר מיין דיענער אונטער דאס קיססען געלעגט האבען.""

„ניין! זא מוטהיג וואר איהר דיענער ניכט, דאס ער זיך געטרויט העטטע, דיעזע נאכט אלליין, אהנע ביבעל, צו זיין! ער האט זיכער דיא זייניגע בייא זיך, אונד דיעזע איזט זיכער א י ה ר ע עהרליכע ביבעל! קאממען זיא אלזא, מיין טהיירער בלעטזאן, שעמען זיא זיך ניכט איבער דאס פערנינפטיגסטע, דאס זיא יע געטהאן!"

(פארטזעטצונג פאלגט.)

אין דער געסטריגען אָפּפֿענטליכען זיטצונג דעם אונגארישען רייכסטאגעס היעלט געזא פּאָלאָני איינע גראָססערע רעדע, אין וועלכער ער אונטער אנדערעם פֿאָלגענדעס זאגטע: „געעהרטעס הויז! נאָך מאָנטאג פֿריה ערשיען איינער מיינער אויס-הילפֿס-אדוואָקאטען אין מיינער קאנצלייא אונד זאגטע מיר: „מיין הערר! זייט אכט יאהרען ארבייטע איך אין איהרער קאנצלייא, איך האבע זיא אלס עהרענהאפֿטען מאנן קעננען געלערנט. נון פֿיהלע איך מיך פֿערפֿפֿליכטעט, איהנען צור קעננטניס צו ברינגען, דאס זיך דיא דעפּוטירטען ווערהאָוואי אונד פֿיזעשערי געגען זיא פֿערשוואָרען, אום זיא, מיין הערר, אום איהרע עהרע אונד איהרע עקסיסטענץ צו ברינגען." — נון האט אין דער מאָנטאג-זיטצונג דעס רייכסטאגעס פֿיזעשערי איינען דעפּוטירטען אלס מיטגליעד איינער דיעבסבאנדע בעצייכנעט אונד ווערהאָוואי זאגטע גלייך דאראויף, דאס מאן מיך דאמיט מיינע. — מיינע העררען! אָב היער איינע „אינטערנאציאָנאלע דיעבס-באנדע" עקסיסטירט, ווייס איך ניכט, דאס עס אבער היער איינע „עהרען-רייבער-באנדע" גיבט דעססען בין איך ליידער בעוואוסט! (היער רופֿען איינינע לינקע: יא דיעזע „באנדע" לעבט יא עבען היער פֿאָן עהרען-אבשניידעריי!) געעהרטעס הויז! זאָ לאנגע פֿיזעשערי היער ניכט דען נאכוויז פֿיהרט, דאס זיינע אנקלאגע בעגרינדעט זייא, ערקלערע איך דיעזען געזא פֿיזעשערי, וועלכער רייכסטאגס-אבגעאָרדנעטער, לאנדעס- אונד וועכסעל-געריכטס-אדוואָקאט אונד האָנוועד-מאַיאָר איזט, פֿיר איינען ניעדריגען פֿערליימדער!"

נאָך פּאָלאָני ערקלערטע ווערהאָוואי, דאס ער פֿאָן דער אינטערפּעללאציאָן דעס פֿיזעשערי, בעפֿאָר זיא אים רייכסטאגע פֿאָרגעבראכט ווארדע, קיין וואָרט וואוסטע.

עס ווארדע נון איינע געשלאָססענע געהיימע זיטצונג געהאלטען, אין וועלכער בעשלאָססען ווארדע, דאס מאן ערסט דיא אנקינפֿט דעס מיניסטער-פּרעזידענטען טיסא, וועלכער דיעזער טאגע אין וויען ווייל(ט)ע, אבווארטען מיססע.

אים הייטיגען רייכסטאגע האט פֿיזעשערי דען פּאָלאָני אום פֿערצייהונג געבעטען אונד זיינען איררטהום בעדויערט, אונד דאס הויז שפּראך געגען פֿיזעשערי דיא מיסביללינונג אויס.

דער טיסאָ-עסלארער פּראָצעס.

איינע ניערדיהאזער דעפּעשע פֿאָם 16-טען אפּריל מעלדעט: הייטע פֿאָרמיטטאג איזט דער אנקלאגע-אנטראג דער אָבער-שטאאטס-אנוואלטשאפֿט אין דער טיסאָ-עסלארער אנגעלעגענהייט זאממט אללען אקטען היער איינגעטראָפֿפֿען. דיא שלוס-פֿערהאנדלונג דיעזעס פּראָצעססעס ווירד ערסט אנפֿאנגס יוני שטאטטפֿינדען. — הייטע מאָרגענס ווארדען צאהלרייכע געדרוקטע אונד געשריעבענע פּלאקאטע אן דען הייזערן אונד געוועלבען דער יודען פֿאָרגעפֿונדען, אין וועלכען דיא בעפֿאָלקערונג צום מאָרד אונד טאָדטשלאג געגען דיא יודען אויפֿגעפֿאָרדערט ווירד. איינע פּלאקאטע לויטעט: „מיטבירגער; דיא צייט איזט דא! מאָרדעט דיא יודען! אויך דיא רעגירונג האט ניכטס מעהר דאגעגען! רעטטעט דאס פֿאטערלאנד!" — אנדערע פּלאקאטע ווידער לויטען: „אונזער קאָניג זעלבער האט בערייטס אנגעאָרדנעט, דאס דיא שעכטער געהענגט אונד דיא יודען געמאָרדעט ווערדען! שייעט דאצו, דאס איהר דיא וואָרטע דעס קאָניגס ערפֿיללט!" — אינדעססען צייגען דיא יידישען איינוואָהנער פֿאָן ניערדיהאזא ניכט דיא מינדעסטע פֿורכט, ווייל זיא צו דעם ניכטערנען זינן אונד צור אנשטענדיגקייט דעס פֿאָלקעס פֿערטרויען האבען, אונד ווייל זיא וויססען, דאס דיעזע פּלאקאטע נור פֿאָן אייניגען העטצערן הערריהרען.

דיא געסטריגען מאָרגען-בלעטטער פֿעראָפֿפֿענטליכען נון דיא אנקלאגעשריפֿט דער אָבער-שטאאטס-אנוואלטשאפֿט אין דער טיסאָ-עסלארער אנגעלעגענהייט. דאצו מאכט נאָך דיא רעגירונגס-צייטונג „נעמזעט" דיא פֿאָרבעמערקונג, דיא וויר אין אונזערעם פֿאָריגען בלאטטע געמאכט, נעמליך: עס וואר דאהער נאָטהווענדיג, דיא פֿערהאפֿטעטען אין אנקלאגע-שטאנד צו זעטצען, דאמיט עס צו איינער אָפֿפֿענטליכען שלוספֿערהאנדלונג קאָממע, ווייל עס נור אויף דיעזע וויזע פֿעסטצושטעללען איזט, וואס פֿאָן דער בעשולדיגונג, וואס פֿאָן דען איינאנדער ווידערשפּרעכענדען געשטענדניססען אונד אויסזאגען וואהר איזט! יא אויך דאס גוטאכטען דעס לאנדעס-סאניטעטס-ראטהעס אין אנגעלעגענהייט דער טיסאָ-דאדאער לייכע וואר זאָ צווייידייטיג, דאס עס נון צור געריכטספֿערהאנדלונג קאָממען מיססע.

וויא וויר בערייטס אין פֿאָריגעם בלאטטע געמעלדעט, זינד שווארץ, בוקסבוים, ברוין אונד וואָללנער דירעקט אנגעקלאגט, דיא עסטער שאָלימאָשי מיט פֿאָרזעטצליכער איבערלעגונג געטאָדטעט צו האבען. — שארף, יונגער, בריינער, לוסטיג אונד ווייסשטיין זינד ווידער אנגעקלאגט, דאס זיא ביי דער טאָדטונג דער עסטער שאָלימאָשי פֿאָרשוב (הילפֿע) געלייסטעט האבען. — פֿאָגעל, שטיליאָוויטש, הערשקאָ אונד גראָס זינד ווידער אנגעקלאגט, דורך דיא קינסטמאכערייא מיט דער טיסאָ-דאדאער לייכע דיא שטראַפֿגעריכטליכע אונטערזוכונג אירע-געפֿיהרט צו האבען.

דיא אנקלאגע-שריפֿט דעם אָבער-שטאאטס-אנוואלטעס לויטעט: „לאָבליכער קאָניגליכער געריכטסהאָף!

אין פֿאָלגע דעם אם 19-טען מאי 1882 געגען דיא דעם פֿערברעכענס דעם מאָרדעס אונד דער פֿערברעכענס-פֿאָרשיבלייסטונג בעשולדיגטען יאָזעף שארף אונד גענאָססען געפֿאסטען בעשלוססעס, זאָוויא אויף גרונד דער אן דיא ניערדיהאזער קאָניגליכע שטאאטס-אנוואלטשאפֿט איבערמיטטעלטען אונטערזוכונגס-אקטען קלאגע איך אן:

1) סאלאמאָן שוואַרץ (37 יאהרע אלט, מאָזאישער רעליגיאָן, פֿערהייראטהעט, פֿאטער מעהרערער קינדער, פֿערמאָגענלאָז, טיסאָ-עסלארער שעכטער, דעס שרייבענס אונד לעזענס קונדיג, געריכטליך אונבעאנשטאנדעט, זייט 22. מאי 1882 אין אונטערזוכונגסהאפֿט).

2) אבראהאם בוקסבוים (26 יאהרע אלט, מאָזאישער רעליגיאָן, פֿערהייראטהעט, פֿאטער מעהרערער קינדער, פֿערמאָגענלאָז, אבראנגיער לעהרער, דעס שרייבענס אונד לעזענס קונדיג, געריכטליך אונבעאנשטאנדעט, זייט 25. מאי 1882 אין אונטערזוכונגס-האפֿט).

3) לעאָפּאָלד ברוין (27 יאהרע אלט, מאָזאישער רעליגיאָן, פֿערהייראטהעט, פֿאטער מעהרערער קינדער, פֿערמאָגענלאָז, אודוואריער שאָכטער, דעס שרייבענס אונד לעזענס קונדיג, געריכטליך אונבעאנשטאנדעט, זייט 5. יוני 1882 אין אונטערזוכונגס-האפֿט).

4) בערנהארד וואָללנער (36 יאהרע אלט, מאָזאישער רעליגיאָן, פֿערהייראטהעט, פֿאטער מעהרערער קינדער, פֿערמאָגענלאָז, אָהנע רעגעלמעסיגען וואָהנאָרט, טאגלאָהנער, דעס שרייבענס אונד לעזענס אונקונדיג, געריכטליך אונבעאנשטאנדעט, זייט 23. נאָוועמבער 1882 אין אונטערזוכונגסהאפֿט), דאס דיעזע דאס טיסאָ-עסלארער מעדכען עסטער שאָלימאָשי מיט פֿאָרזעטצליכער איבערלעגונג געטאָדטעט האבען.

5) יאָזעף שארף (41 יאהרע אלט, מאָזאישער רעליגיאָן, פֿערהייראטהעט, פֿאטער מעהרערער קינדער, בעזיטצט וועניג פֿערמאָגען, טיסאָ-עסלארער טעמפּעל-דינער, דעס שרייבענס אונד לעזענס קונדיג, געריכטליך אונבעאנשטאנדעט, זייט 22. מאי 1882 אין אונטערזוכונגס-האפֿט).

6) אדאָלף יונגער (58 יאהרע אלט, מאָזאישער רעליגיאָן, פֿערהייראטהעט, פֿאטער מעהרערער קינדער, פֿערמאָגליך, טיסאָ-עסלארער גרונדבעזיטצער, דעס שרייבענס אונד לעזענס קונדיג, געריכטליך אונבעשטאנדעט, זייט 22. מאי 1882 אין אונטערזוכונגסהאפֿט).

7) אבראהאם בריינער (37 יאהרע אלט, מאָזאישער רעליגיאָן, פֿערהייראטהעט, פֿאטער מעהרערער קינדער, בעזיטצט אין געריגגעם פֿערמאָגען, טיסאָ-עסלארער טאגלאָהנער, דעס שרייבענס אונד

פֿאָלליעטאָן.

ריקקעהר דער יודען נאָך ענגלאנד.

(46-טע פֿאָרטזעטצונג.)

„וואהרהאפֿטיג! (זאגטע ווילדראקע ווייטער) עס שווינדעלט מיר אויך נאָך יעטצט; עס קאָממט מיר פֿאָר, דאסס דאס ביער, דאס איך געסטערן פֿאָר דעם שלאָפֿענגעהען געטרונקען, איין שלאַפֿטראנק וואר. ערסט דער קנאלל דער פּיסטאָלע קאָננטע מיך אויפֿוועקען; איך וואָללטע גלייך הערויסשטירצען, אבער פֿאָר דער טהיר וואר עטוואס איין הינדערניס געלעגט, דאס איך שווער בעזייטיגען קאָננטע. — נון, וואס שווינסט דוא? היער בין איך! — ברויכסט דוא מיינע הילפֿע?"

„„איך ברויכע זיא ניכט מעהר (זאגטע עווערארד), אבער איך האבע אין דיעזעם אויגענבליקע דען ענטשלוס געפֿאסט, זאָבאלד אלס מאָגליך, מיט דען קראָמוועללישען קאָממיססערען דיעזעס שלאָס צו פֿערלאססען.""

מאן האָרטע פֿאָן דען נעבען-צימטערן איינען שאלל וויא איין בייפֿאלל-קלאטשען, אונד ווילדראקע זאגטע: „דיא העקסען טרייבען היער אלזאָ ווייטער איהר שפּיעל, זיא קלאטשען דיר בייפֿאלל צו דיינעם רייזע-ענטשלוססע."

„„יא, איך ווערדע בידספֿאָרד פֿערלאססען (זאגטע עווערארד), אום דיעזעס שלאָס מיינעם אָנקעל איינצוריימען, וועגן ער עס ווידער בעציעהען וויל! איך טהוע עס אבער קיינעסוועגס, וויל איך פֿאָן דער קאָמאָדיע, דיא איך מיר ניכט ערקלערען קאנן, אבגעשרעקט בין, זאָנדערן דעסהאלב, ווייל עס שאָן פֿיהער מיינע אבזיכט וואר.""

„בראַוואָ! דאראן טהוסט דוא רעכט!" — זאָ האָרטען פּלאָטצליך עווערארד אונד ווילדראקע איינע שטיממע פֿאָן הינטער דעם געמעלדע רופֿען.

ווילדראקע ערגריף דאס שווערט עווערארדס אונד וואָללטע דאס פֿאמיליען-געמעלדע דורכבאָהרען. — עווערארד ליעס עס ניכט צו, דאָך אונטערזוכטען ביידע גענוי דיא וואנד הינטער דעם פֿאמיליען-געמעלדע, פֿאנדען אבער היער ניכטס, וואס אויף איינע געהיימע טהירע העטטע דייטען קאָננען. —

XXV דער פֿיינע פּילאָזאָף.

אלס עס טאג ווארדע, פֿערשוואנדען מיט דען לייכטענדען זאָננענשטראהלען אללע בעענגסטיגענדען, דונקעלן געדאנקען, וועלכע אין דער פֿערפֿלאָססענען נאכט דען אָבערסט עווערארד בעאונרוהיגט האטטען. ער אונטערזוכטע אללע צימטער, פּריפֿטע דען פֿוס-באָדען, דיא דעקע אונד דיא ווענדע מיט זיינען הענדען אונד מיט זיינעם שווערטע, אבער ער קאָננטע קיינע געהיימען טהירען אויספֿינדען.

„„איך קאנן דאָך ניכט גלויבען (זאגטע עווערארד), דאס איך מיט דעם שוס מיין ציעל פֿערפֿעהלט האבע!""

„קאָננטע ניכט דער פֿאלל זיין (זאגטע ווילדראקע), דאס אין דיינער פּיסטאָלע נאר קיינע קוגעל וואר? אָדער דאס דיר יעמאנד ביי דיינעם ערסטען איינשלאָפֿען דיא קוגעל אויס דער פּיסטאָלע גענאָממען?"

„„ניין! (זאגטע עווערארד) איך זעלבער האבע מיינע צוויי-לייפֿיגע פּיסטאָלע מיט צווייא קוגעלן געלאדען. אונד זיעהע! אים אנדערען לויפֿע דער פּיסטאָלע איזט דיא קוגעל נאָך דא. בלאָס דער לינקע לויף איזט אבגעשאָססען, אונד דיא קאָננטען דאָך ניכט וויססען, וועלכען לויף איך אבפֿייערן ווערדע.""

עווערארד אונטערזוכטע דיא שטעללע, וואָהין ער געשאָססען האטטע, אונד פֿאנד ווירקליך דיא קוגעל אין דער וואנד שטעקען. ער קאָננטע אלזאָ ניכט צווייפֿעלן, דאס ער אויף דיא רעכטע שטעללע געציעלט האטטע, אונד דיא קוגעל מיססטע, אום דאהין צו געלאנגען, וואָ זיא וואר, נאָטהווענדיג ערסט דיא געשטאלט דורכבאָהרען.

„לאססע דיעזע בעטראכטונגען! (זאגטע ווילדראקע) בעזוכען וויר ליעבער דיא קראָמוועלל'שען קאָממיססערע אונד זעהען וויר, וויא זיא דיא נאכט צוגעבראכט! איך האָפֿפֿע, זיא ווערדען אללע הערצענסגערנע בערייט זיין, דיעזעס שלאָס צו פֿערלאססען, וועגן זיא ניכט בעססער אונד אונגעשטאָרטער געשלאָפֿען האבען אלס וויר."

„„זיא ווערדען אויך דאס שלאָס פֿערלאססען, (זאגטע עווערארד), הייטע אָדער האָכסטענס מאָרגען ווירד סיר הענרי לעע היער איינציעהען.""

„דוא ביזט מיר איין שאָנער ליעבהאבער; אלזאָ אין דען אָרט, דען דוא פֿליעהסט, ווילסט דוא דיינע געליעבטע ברינגען אונד זיא היער דען נעקערייען דיעזער באָזען גייסטער אויסזעטצען! — איך ביטטע היער דיא גייסטער טויזענדמאל אום פֿערצייהונג, דענן איך דענקע מיר, זיא האָרען וואָהל דא, וואס איך שפּרעכע; אבער דיא וואהרהייט געזאגט, באָזע זינד זיא דאָך, דא זיא אונס ניכט שלאָפֿען לאססען."

„„מיין ליעבער ווילדראקע! איך גלויבע וואָהל ניכט מעהר, דאס סיר הענרי לעע אונד זיינע טאָכטער אלעקסיס אין דיעזע קאָמאָדיע פֿערוויקעלט זינד, אבער איך בין פֿעסט איבערציינגט, דאס דיעזע גייסטער „ראָיאליסטען" זינד אונד דאס זיא דאהער דעם קאָניגליכען געזיננטען סיר הענרי לעע